

تاریخ ۲

(از بعثت پیامبر "ص" تا پایان دوران صفوی)

تاریخ یازدهم انسانی

درس ۱۰: ایران، دوران غزنوی، سلجوقی، خوارزمشاهی

1

درستی یا نادرستی عبارت های زیر را مشخص کنید :

- ۱- از اواخر قرن چهارم تا زمان حمله مغول به ایران سه سلسله ترک نژاد بر سراسر ایران حکومت کردند . ص ؟ غ ؟
- ۲- عده زیادی از این ترکان به دلیل استعداد خاصی که در امور نظامی داشتند به خدمت دربار عباسیان و امیران مسلمان درآمدند . ص ؟ غ ؟
- ۳- سلجوقیان طایفه ای از ترکان بودند که پس از گرویدن به اسلام نخست در ماوراء النهر و سپس در نیشابور مستقر شدند . ص ؟ غ ؟
- ۴- خوارزم یکی از مناطق آباد ایران زمین در قرون نخستین و میانه اسلامی بود . ص ؟ غ ؟
- ۵- فرمانروایان غزنوی دریافته بودند برای اداره قلمرو رو به توسعه خود به تشکیلات دیوانی و دیوان سالاران غیر ایرانی نیاز دارد . ص ؟ غ ؟
- ۶- در دوران حکومت های غزنوی ، سلجوقی و خوارزمشاهی بخش عمده جمعیت ایران در شهر ها به سر می بردند . ص ؟
- ۷- مالکیت زمین در تاریخ ایران همواره یکی از مسائل مهم به شمار می رفت . ص ؟ غ ؟

2	جاهای خالی را با کلمه های مناسب کامل کنید : ۱) در جریان لشکر کشی های مسلمانان به ماوراءالنهر و سرزمین های آن سوی رود در سده های نخست هجری ترکان به اسلام روی آوردند ۲) محمود همچون فرمانروایان هم عصر خود از ابتدای تاسیس حکومت در پی کسب حمایت برآمد. ۳) وسیع ترین قلمرو یک حکومت در ایران دوران اسلامی قلمرو بود . ۴) یکی از مهم ترین رویدادهای تاریخ ایران یعنی حمله چنگیز خان مغول در زمان سلطان اتفاق افتاد. ۵) در عصر حکومت غزنوی و سلجوقی و خوارزمشاهی نیز مانند دیگر دوره های تاریخی مهم ترین و اصلی ترین فعالیت اقتصادی ایران به شمار می رفت ۶) قرن های چهارم تا هفتم دوران توسعه و و ظهور بزرگترین نویسندگان و شاعران زبان فارسی بود.
3	چگونگی ورود ترکان به ایران پس از سقوط ساسانیان به ایران را توضیح دهید؟
4	کدامیک از امرای غزنوی زمینه ایجاد حکومتی محلی را فراهم کرد؟
5	چگونگی تأسیس حکومت غزنویان را توضیح دهید؟
6	رابطه محمود غزنوی و خلیفه عباسی چگونه بود؟
7	بهبانه و هدف محمود غزنوی از لشکرکشی به هند چه بود؟
8	اوضاع غزنویان در زمان سلطان مسعود را توضیح دهید؟
9	سلطان مسعود در چه جنگی در مقابل سلجوقیان شکست خورد و چه نتیجه ای داشت؟
10	سلجوقیان چه کسانی بودند؟
11	تحولات دوران طغرل سلجوقی را بنویسید.
12	آلب ارسلان در کدام نبرد بیزانس (روم شرقی) را شکست داد؟ پیامدهای آنرا بنویسید

13	تحولات دوران ملک‌شاه سلجوقی را توضیح دهید؟																
14	چرا تلاش سلاطینی مانند سنجر برای احیای شکوه گذشته سلجوقیان، آرزو محقق نشد؟																
15	دلایل ضعف دولت سلجوقی را بنویسید.																
16	سلجوقیان در چه نبردی در مقابل قراختاییان شکست خوردند؟ نتایج آن را بنویسید.																
17	پاسخ درست را از قسمت مقابل بیابید . (دو مورد از ستون دوم اضافه است .) <table border="1"> <tr> <td>سلطان محمد</td><td>او بسیاری از اقدامات سیاسی مذهبی خود را در پوشش جهاد در راه خدا و مبارزه به مخالفان خلافت عباسی انجام داد</td></tr> <tr> <td>البتگین</td><td>. او پس از تصرف نیشابور ، این شهر را به عنوان مرکز حکومت خود برگزید</td></tr> <tr> <td>ملکشاه</td><td>در زمان او سلسله سلجوقی به اوج قدرت رسید</td></tr> <tr> <td>سلطان محمود</td><td>او نیز توسعه طلبی را وجهه همت خود قرار داد</td></tr> <tr> <td>طغرل</td><td>. در زمان او نبرد ملادگرد و گسترش قلمرو سلجوقیان صورت گرفت</td></tr> <tr> <td>سلطان مسعود</td><td></td></tr> <tr> <td>آلب ارسلان</td><td></td></tr> <tr> <td>تکش</td><td></td></tr> </table>	سلطان محمد	او بسیاری از اقدامات سیاسی مذهبی خود را در پوشش جهاد در راه خدا و مبارزه به مخالفان خلافت عباسی انجام داد	البتگین	. او پس از تصرف نیشابور ، این شهر را به عنوان مرکز حکومت خود برگزید	ملکشاه	در زمان او سلسله سلجوقی به اوج قدرت رسید	سلطان محمود	او نیز توسعه طلبی را وجهه همت خود قرار داد	طغرل	. در زمان او نبرد ملادگرد و گسترش قلمرو سلجوقیان صورت گرفت	سلطان مسعود		آلب ارسلان		تکش	
سلطان محمد	او بسیاری از اقدامات سیاسی مذهبی خود را در پوشش جهاد در راه خدا و مبارزه به مخالفان خلافت عباسی انجام داد																
البتگین	. او پس از تصرف نیشابور ، این شهر را به عنوان مرکز حکومت خود برگزید																
ملکشاه	در زمان او سلسله سلجوقی به اوج قدرت رسید																
سلطان محمود	او نیز توسعه طلبی را وجهه همت خود قرار داد																
طغرل	. در زمان او نبرد ملادگرد و گسترش قلمرو سلجوقیان صورت گرفت																
سلطان مسعود																	
آلب ارسلان																	
تکش																	
18	دولت سلجوقی چگونه منقرض شد؟																
19	خوارزم به چه منطقهای گفته میشد؟ حاکمان آن چه نامیده میشدند و از چه کسانی اطاعت میکردند؟																
20	اقدامات سلطان محمد خوارزمشاه را بنویسید.																
21	روابط سلطان محمد خوارزمشاه و خلیفه عباسی را توضیح دهید؟																
22	چگونگی سقوط خوارزمشاهیان را توضیح دهید؟																
23	شیوهی اداره حکومت در دوره ی غزنویان را توضیح دهید؟																

24	وزیران معروف سلدوقیان را نام ببرید؟
25	گزینه صحیح را انتخاب کنید : ۱) از جمله افرادی که در دربار سامانیان به مقام سپهسالاری رسید ؟ الف) البتگین ؟ ب) سبکتگین ؟ ج) سلطان محمود ؟ د) سلطان مسعود ؟ ۲) مرکز حکومت غزنویان در میانه قرن چهارم هجری قمری بود ؟ الف) غزنه ب) هند ؟ ج) افغانستان ؟ د) سند ؟ ۳) علت به آتش کشیدن کتابهای کتابخانه ری توسط سلطان محمود غزنوی بود ؟ الف) شیعه بودن ؟ ب) سنی بودن ؟ ج) اسماعیلی بودن ؟ د) زیدی بودن ؟ ۴) نبرد دندادنقان بین سپاه غزنوی و سلجوقیان در زمان وی رخ داد. الف) سلطان محمد ؟ ب) سلطان محمود ؟ ج) سلطان مسعود ؟ د) طغرل ؟ ۵) خلیفه لقب (سلطان رکن الدوله) را به چه کسی داد ؟ الف) طغرل ؟ ب) آلب ارسلان ؟ ج) سلطان محمود ؟ د) ملکشاه ؟ ۶) با مرگ وی حکومت سلجوقیان دچار ضعف شد . الف) آلب ارسلان ؟ ب) ملکشاه ؟ ج) خواجه نظام الملک ؟ د) طغرل ؟ ۷) هجوم چه اقوامی حکومت سلجوقیان را تضعیف و دچار انحطاط کرد ؟ الف) قراختانیان ؟ ب) قراقویونلوها ؟ ج) غُزها ؟ د) الف و ج ؟ ۸) در زمان وی روابط خوارزمشاهیان با خلافت عباسی به تیرگی گراید . الف) سلطان محمد ؟ ب) سلطان مسعود ؟ ج) سلطان محمود ؟ د) ملکشاه ؟ ۹) شهرها مانند دوران پیش از حاکمیت ترکان به ۳ بخش به نامهای الف) کهندژ (ارگ) ؟ ب) شهرستان (شادستان) ؟ ج) شهر درونی (ربض) د) الف و ب ؟ ۱۱) دو عامل مهم سقوط حکومت سلجوقیان عبارتند از : الف) الف و ج ؟ ب) اتابکان ؟ ج) دیوانهای مختلف ؟ د) اقطاع
26	عصر نظام الملک به چه دورهای میگویند؟
27	شیوهی اداره حکومت سلجوقیان از دیدگاه خواجه نظاما لملک چه بود؟
28	درون حکومت سلدوقیان چه نیروهایی با یکدیگر در تقابل بودند؟
29	در عصر سلجوقی، کدام دیوان به شکوهمندی بی نظیری رسید و زیر نظر چه کسی بود؟
30	ویژگیهای نظام اداری سلجوقیان را بیان نمایید.
31	نظام اداری خوارزمشاهیان را با دوره سلجوقیان مقایسه کنید.

32	در دوران حکومت های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی بخش عمده جمعیت ایران در کجا به سر میبردند؟
33	ویژگیهای عمده ی شهرها در دوران غزنویان و سلجوقیان و خوارزمشاهیان را بنویسید.
34	شهرهای معروف دوران سلجوقیان را نام ببرید؟
35	بافت مذهبی جمعیت شهری و روستایی دوران غزنویان و سلجوقیان و خوارزمشاهیان بیشتر از چه گروههایی تشکیل شده بود؟
36	مهمترین گروه مهمترین مخالفان خلافت عباسی و دو حکومت غزنوی و سلجوقی را نام ببرید؟
37	چه عواملی به درگیری فرقه های اسلامی دامن میزد؟
38	در عصر حکومت های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی مهم ترین و اصلی ترین فعالیت اقتصادی مردم ایران چه بود؟
39	یکی از تحولات چشمگیر دوران حاکمیت غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان چیست؟
40	وضعیت مالکیت در دوران حاکمیت غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان را توضیح دهید؟
41	اقطاع چیست؟
42	چرا نظام الملک در توسعه نظام اقطاع نقش مهمی ایفا کرد؟
43	چرا نظام اقطاع پس از خواجه نظام الملک به ضعف و زوال حکومت سلجوقی کمک کرد؟
44	مهمترین کارکردهای اقتصاد شهری در دوران حاکمیت غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان چه بود؟
45	در کدام دوره تجارت داخلی و خارجی ایران به طور چشمگیری رشد کرد؟

46	مهمترین عواملی که در دوره‌ی سلجوقیان به رشد تجارت کمک کردند را بنویسید؟
47	رونق تجارت در دوره‌ی سلجوقیان چه نتایجی به دنبال داشت؟
48	دوران توسعه زبان و ادبیات فارسی و ظهور بزرگ‌ترین نویسندگان و شاعران زبان فارسی در چه دوره‌های است؟
49	در دوره‌ی غزنویان و سلجوقیان چه عواملی در رونق و توسعه زبان و ادبیات فارسی تأثیر داشت؟
50	در چه دوره‌ای شعر فارسی به اوج خود رسید؟
51	مهمترین شاعر و نویسنده‌ی دوره‌ی غزنویان را بنویسید؟
52	چرا در دوره‌ی سلجوقیان فرصت مناسب برای توسعه هر چه بیشتر زبان و ادبیات فارسی فراهم آمد؟
53	مشهورترین شاعران و نویسندگان عصر سلجوقی و خوارزمشاهی را نام ببرید؟
54	یکی از دوره‌های مهم هنر اسلامی چه دوره‌های است؟
55	چه عواملی به در شکوفایی هر چه بیشتر هنر و معماری دوره‌ی سلجوقیان کمک کرد؟ بـ
56	مهمترین بناهایی بودند که در دوره سلجوقیان توسط معماران ایرانی ساخته می شدند را نام ببرید؟
57	ویژگیهای هنری مسجد جامع اصفهان را بنویسید؟
58	فلزکاری در چه دوره‌های یکی از درخشانترین دوران خود را در تاریخ ایران پشت سر گذاشت؟
59	مراکز مهم سفالگری عصر سامانی را نام ببرید و در دوره‌ی سلجوقیان به کدا منتقل شد؟ .
60	در دوره‌ی سلجوقیان استفاده چیزهایی برای تزیین بناهای مذهبی و غیر مذهبی کاربرد فراوانی یافت؟ .
61	به سوال های زیر پاسخ کوتاه دهید ؟ (۱) چگونگی تشکیل حکومت غزنویان در غزنه را توضیح دهید ؟ (۲) در مورد البتگین و سبکتگین چه می دانید ؟

۳) نحوه اداره کردن حکومت غزنویان در زمان سلطان محمود را بررسی کنید.

۴) علت انتساب حکومت غزنویان چه بود ؟

۵) دوران حکومت سلطان محمود و مسعود را مقایسه کنید .

۶) علل لشکر کشی سلطان محمود به هند را بنویسید .

۷) پیامدها و یا نتایج لشکر کشی سلطان محمود به هند را بنویسید .

۸) نبرد دندانقان بین چه گروهایی و نتیجه آن را بنویسید ؟

۹) در مورد سلجوقیان چه میدانید ؟

۱۰) ۴ نفر از فرمانروایان سلجوقی را به ترتیب نام ببرید ؟

۱۱) در مورد طغرل چه می دانید ؟

۱۲) نبرد ملازگرد در زمان کدام فرمانروا و بین چه سلسه هایی صورت گرفت ؟

۱۳) نتایج نبرد ملاز گرد را بنویسید

۱۴) نام دو نفر از وزرای برجسته دوران سلجوقی را بنویسید.

۱۵) با هجوم چه اقوامی حکومت سلجوقیان در سراسرییی سقوط قرار گرفت .

۱۶- از علل سقوط حکومت سلجوقیان ۴ نمونه نام ببرید

۱۷- از علل سقوط حکومت سلجوقیان ۲ نمونه داخلی و ۲ نمونه خارجی نام ببرید .

۱۸) منطقه خوارزم به کدام منطقه گفته می شد ؟

۱۹) در زمان کدام فرمانروا مغولان به ایران حمله کردند ؟

۲۱) چرا سلطان محمد خوارزمشاه به بغداد لشکر کشی کرد و نتیجه آن چه شد ؟

۲۱) اقطاع یعنی چه ؟

۲۲) اتابکان چه نقشی در فروپاشی سلجوقی داشتند ؟

۲۳) شهر در زمان حاکمیت ترکان از چند بخش تشکیل می شد ؟

۲۴- چرا طبقه بازرگانان از مهم ترین گروه های اجتماعی بودند ؟

۲۵- کدام شهرها ایران شیعه نشین و کدام سنی نشین بودند؟

۲۶) از تحولات چشمگیر دوران حاکمیت غزنویان سلجوقیان و خوارزمشاهیان زوال چه گروهی بود ؟

۲۷) چرا در دوره سلجوقی تجارت داخلی و خارجی رشد و نحو چشمگیری داشت ؟

۲۸) چرا زبان فارسی در دوره حاکمیت ترکان بخصوص غزنویان رشد چشمگیری داشت ؟

۲۹) رشد و نمو زبان فارسی در دوره غزنویان و سلجوقیان با یکدیگر مقایسه کنید .

۳۱) (از جمله علمی که در دوران حاکمیت ترکان رشد پیدا کرد و چند نمونه نام ببرید ؟

۳۱) (از جمله نظامیه ها معروف چند نمونه نام ببرید ؟

۳۲- از مهم ترین و معروف ترین عالمان مدرسه نظام چه کسی را می توان نام برد